

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 371/2024-7

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Tdo/57/2023 z 24. apríla 2024 takto

r o z h o d o l :

- Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**
- Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 3Tdo/57/2023 z 24. apríla 2024 (ďalej len „namietané uznesenie“). Ústavný súd žiada o zrušenie označeného rozhodnutia najvyššieho súdu a vrátenie jeho veci na nové konanie a tiež o ustanovenie právneho zástupcu pre účely jej zastupovania v konaní pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 8T/89/2020 z 26. apríla 2021 (ďalej len „prvostupňový rozsudok“) v spojení s uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 5To/44/2021z z 24. júna 2021 uznaný vinným zo spáchania trestných činov nebezpečného vyhrážania a ublíženia na zdraví, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere dvadsiatich mesiacov a ochranné protialkoholické liečenie. Uplatnené dovolanie sťažovateľa najvyšší súd namietaným uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ veľmi stroho argumentuje, že je namietané uznesenie najvyššieho súdu formalistické. Porušenie svojich práv zaručených ústavou a dohovorom vidí v skutočnosti, že bolo ním uplatnené dovolanie najvyšším súdom odmietnuté, má pochybnosti o udržateľnosti odôvodnenia namietaného rozhodnutia a žiada ústavný súd o jeho preskúmanie a posúdenie, či nie je dotknuté rozhodnutie arbitrárne.

III. Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

4. Podstatou argumentácie ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení jeho označených práv namietaným uznesením najvyššieho súdu, ktorým bolo odmietnuté jeho dovolanie, keďže ho sťažovateľ hodnotí ako formalistické a neodôvodnené.

5. Ústavný súd konštatuje, že je argumentácia sťažovateľa prezentovaná v ústavnej sťažnosti všeobecná a je možné z nej jednoznačne vyvodit' len to, že nedostatkom, ktorý sťažovateľ namietanému uzneseniu vytýka, je nedostatočné odôvodnenie, bez toho, aby sťažovateľ bližšie, čo aj laickým jazykom, vysvetlil, riešenie ktorých konkrétnych právne relevantných otázok v odôvodnení namietaného uznesenia absentuje, resp. nie je náležité. Uvedenému charakteru námietok ústavnej sťažnosti prispôbil aj prieskum namietaného uznesenia najvyššieho súdu, ktorého úlohou bolo rámcové zodpovedanie otázky, či odôvodnenie dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu obsahuje odpovede na všetky dovolacie námietky vytýčené sťažovateľom v uplatnenom opravnom prostriedku.

6. Z obsahu odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ, zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom, v uplatnenom dovolaní formuloval argumentáciu, ktorú subsumoval pod dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. V rámci prvého z uplatnených dovolacích dôvodov namietal, že v prípade trestného činu kvalifikovaného ako ublíženie na zdraví bola dotknutá súčasť skutkovej vety umelo vytvorená, pričom mu nebolo umožnené vyjadriť sa v uvedenom smere k všetkým skutočnostiam kladeným mu za vinu, a to od vznesenia obvinenia, čím došlo podľa neho k porušeniu jeho práva na obhajobu, keďže podľa jeho mienky nie je možné brániť sa proti hypotézam. Z uvedenej argumentácie sťažovateľ vychádzal aj pri formulácii druhého dovolacieho dôvodu a dôvodil, že nezákonným spôsobom vytvorená právna kvalifikácia hypotetického konania a následku ako trestného činu viedla k zhoršeniu jeho postavenia, a to aj pri následnom ukladaní úhrnného trestu za viac trestných činov a tiež pri účelovom prevažujúcom pomere priťažujúcich okolností, čoho dôsledkom bolo zvyšovanie hornej hranice trestnej sadzby podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona. Navyše, doplnil podané dovolanie aj vlastným odôvodnením, v ktorom namietal, že nedošlo k dokonaniu trestného činu a že výpoveď poškodeného na hlavnom pojednávaní nezodpovedala jeho výpovedi z prípravného konania.

7. Najvyšší súd v namietanom uznesení vo všeobecnosti interpretoval rozsah práva na obhajobu v kontexte ochrany vyplývajúcej zo sťažovateľom namietaného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Následne poukázal na obsah § 371 ods. 4 prvej vety Trestného

poriadku, podľa ktorého dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti. V nadväznosti na to najvyšší súd konštatoval, že zo spisového materiálu vyplýva, že obvinený a v priebehu prípravného konania a súdneho konania vrátane odvolacieho konania ani ustanovená obhajkyňa napriek tomu, že o predmetnej okolnosti (vytvárajúcej podľa názoru sťažovateľa nezákonnosť napadnutých rozhodnutí) mali vedomosť a napriek tomu, že mali dostatočný priestor a možnosti, žiadnu z okolností [prezentovaných v dovolaní ako argumenty na podporu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] nenamietali. V závere odkázal na judikatúru podporujúcu a interpretujúcu formulovaný záver o uplatnení koncentračnej zásady ovládajúcej trestné konanie (R 11/2016).

8. Vo vzťahu k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd predostrel v prvom rade interpretáciu dotknutého ustanovenia, v rámci ktorej zdôraznil, že prostredníctvom predmetného dovolacieho dôvodu možno uplatniť iba námietky právneho charakteru, nikdy námietky skutkového charakteru. Dovolací súd konštatoval, že sťažovateľ bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nebezpečného vyhrážania a pokusu trestného činu ublíženia na zdraví, pričom ďalej interpretoval ustanovenia Trestného zákona definujúce vývojové štádium pokusu trestného činu, a tiež zavinenie predstavujúce obligatórny znak subjektívnej stránky trestného činu, konkrétne zavinenie úmyselné. V nadväznosti na to vysvetlil, že z konania popísaného v skutkovej vete prvostupňového rozsudku okresného súdu je celkom zrejmé, že sťažovateľ po prednesení predchádzajúcej vyhrážky prebodnutia poškodeného tohto napadol nožom, smerujúc k oblasti brucha, kde ho poškodený od seba odsotil. Objasnil, že tomuto popisu zodpovedá správny záver konajúcich súdov o tom, že úmysel sťažovateľa smeroval k ublíženiu na zdraví poškodeného, kde v skutkovej vete sa tiež nachádza o závery znalca sa opierajúci popis najmenej možnej miery zranenia poškodeného, pokiaľ by útok sťažovateľ dokončil. Dovolací súd bol toho názoru, že k dokonaniu skutku nedošlo výlučne z dôvodu aktívnej obrany poškodeného, pričom s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote je možné konštatovať, že v prípade dokonania skutku hrozilo, že poškodený utrpí ešte vážnejšie zranenie než to, ktoré predpokladal okresný súd v skutkovej vete prvostupňového rozsudku. Uzavrel, že ustálený skutok bol konajúcimi súdmi správne právne kvalifikovaný ako ublíženie na zdraví v štádiu pokusu.

9. V ďalšom bode najvyšší súd konštatoval, že námietky uplatnené v odôvodnení koncipovanom samotným sťažovateľom predstavujú v podstate jeho výhrady k zistenému skutkovému stavu, teda výhrady k hodnoteniu vykonaných dôkazov, stojace zjavne mimo uplatnený dovolací dôvod vzhľadom na skutočnosť, že sú námietky skutkového charakteru z dovolacieho prieskumu vylúčené. Dodal tiež, že odôvodnenie oboch rozhodnutí náležite prezentuje, ktoré skutočnosti boli konajúcim okresným súdom vzaté za dokázané, o ktoré dôkazy oprel svoje skutkové zistenia a akými úvahami sa spravoval pri hodnotení vykonaných dôkazov. Okrajovo tiež dodal, že neobstojí ani argumentácia sťažovateľa o účelovosti vytvorenia právnej kvalifikácie trestného činu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu pre použitie príťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Trestného zákona (spáchanie viacerých trestných činov), keďže v jeho prípade s ohľadom na pomer príťažujúcich a poľahčujúcich okolností podľa § 38 ods. 4 Trestného zákona aj v prípade absencie označenej príťažujúcej okolnosti existovala u neho ďalšia príťažujúca okolnosť podľa § 37 písm. m) Trestného zákona (bol už za trestný čin odsúdený), bez zistenia poľahčujúcich okolností,

teda fakticky prevaha pri'azujucej okolnosti a § 38 ods. 4 Trestného zákona by sa aj tak pri výmere trestu aplikoval.

10. Po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia namietaného uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd konštatuje, že zo strany najvyššieho súdu bola sťažovateľovi poskytnutá zrozumiteľná a absolútne vyčerpávajúca odpoveď týkajúca sa všetkých jeho námietok uplatnených v podanom dovolaní. Podľa názoru ústavného súdu bolo sťažovateľovi náležite a logicky vysvetlené, že v jeho prípade neboli naplnené ním uplatnené dovolacie dôvody. Predovšetkým však jadro jeho námietok o vykonštruovanej právnej kvalifikácii vo vzťahu k trestnému činu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu bolo najvyšším súdom logickou, zrozumiteľnou a náležitou argumentáciou vyvrátené. Dovolací súd ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na dovolacie námietky sťažovateľa a primeraným spôsobom zodpovedal všetky relevantné právne otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Výklad právnych noriem realizovaný najvyšším súdom nevykazuje znaky arbitrárnosti alebo jeho nezlučiteľnosti s právami zaručenými ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná. Len samotná skutočnosť, že sťažovateľ zastáva názor, že je rozhodnutie najvyššieho súdu formalistické, neodôvodnené a arbitrárne (dokonca bez toho, aby tento svoj názor, resp. tvrdenie bližšie objasnil), nemôže viesť k záveru o porušení jeho formulovaných práv a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. Ústavný súd navyše poukazuje na právny názor ustálený v jeho doterajšej judikatúre, podľa ktorého právo na spravodlivý proces neznačí právo na úspech v konaní pred všeobecným súdom (II. ÚS 3/97, II. ÚS 173/07).

11. S prihliadnutím na uvedené čiastkové závery ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ako zjavne neopodstatnenú.

IV.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom

12. V zmysle § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže ustanoviť navrhovateľovi právneho zástupcu, ak navrhovateľ o to požiadá, ak to odôvodňujú jeho pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015).

13. Ústavný súd dospel k záveru, že v prípade sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom (ako to vyplýva z časti III tohto uznesenia) je zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 588/2015, II. ÚS 193/2020). Keďže nebol splnený jeden z nevyhnutných predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhoviel.

14. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. augusta 2024

Peter Molnár
predseda senátu